

Poliisirikostutkinnan
toimintakertomus
vuodelta 2020

Julkaistu 1.4.2021
Dnro 036/01/21

Poliisirikostutkinnan toimintakertomus

vuodelta 2020

1.4.2021 dnro 036/01/21

Sisälllys

1..... Lukijalle.....	3
2..... Syyttäjätutkinnanjohtajan tehtävät	4
3..... Rikosilmoitukset ja tutkintapyynnöt	4
3.1 Tutkintapyynnöissä havaittuja ilmiöitä	6
3.1.1 Maalittamis- ja tiedonhankintatarkoituksessa tehdyt rikosilmoitukset	6
3.1.2 Sähköpostiviestinä suurella jakelulla saapuvat kirjoitukset	6
3.1.3 Tyytymättömyyden ilmaukset	7
3.1.4 Poliisien tekemät tutkintapyynnöt	7
3.1.5 Ilmoitukset, joiden perusteella on aloitettu esitutkinta	7
3.2 Rikosasioiden jakautuminen poliisirikostiimille ja alueellisille syyttäjätutkinnanjohtajille ..	8
3.3 Käsittelyaika	8
3.4 Rikosilmoitusten määrä poliisilaitoksittain	8
3.5 Rikosilmoitusten sisältö	8
4..... Muut toiminnot.....	9
4.1 Koulutus ja sidosryhmäyhteistyö	9
4.2 Kehittäminen ja koordinointi	9
4.2.1 Alueellisten tutkinnanjohtajien seuranta	9
4.2.2 Tilastointi.....	10
4.2.3 Toimintakertomus.....	10
4.2.4 Syyttäjätutkinnanjohtajien muu valvonta	10
5..... Poliisirikosten tutkintajärjestelmän haasteet ja tulevaisuus	11
5.1 Tilastointi.....	11
5.2 Alueellisten syyttäjätutkinnanjohtajien ja poliisirikostutkijoiden työn kohdentaminen ...	11
5.3 Etätutkinnanjohtajuusmalli.....	12
5.4 Poliisirikostutkijoille järjestettävä koulutus.....	12
5.5 Syyttäjätutkinnanjohtajien määrä	12

Poliisirikostutkinnan toimintakertomus 2020

1 Lukijalle

Vuonna 2020 syyttäjätutkinnanjohtajien tehtäväkuvaan tehtiin suurimmat muutokset kymmeneen vuoteen, kun toimintaa koskeva ohjeistus päivitettiin. Lokakuusta 2020 valtakunnansyyttäjän toimistossa työskentelevien syyttäjätutkinnanjohtajien työ on painottunut järjestelmän koordinointiin, ohjaukseen, kehittämiseen ja alueellisten syyttäjätutkinnanjohtajien toiminnan seurantaan.

Valtakunnansyyttäjän toimiston poliisirikostiimin tehtäviin kuuluu kuitenkin edelleen esikäsitellä kaikki ilmoitukset poliisin tekemiksi epäillyistä rikoksista. Vuonna 2020 käsiteltiin 986 asiaa. Kun tiimissä työskentelee vain kaksi syyttäjätutkinnanjohtajaa, joista toinen toimii myös tiimin vetäjänä, on selvää, että työtä on riittänyt.

On kuitenkin huomattava, että uuden ohjeen myötä pääosan asioista ratkaisevat syyttäjäalueilla toimivat syyttäjätutkinnanjohtajat, joita on 16. Heidät on määrätty tehtäviinsä viiden vuoden ajaksi 1.1.2021 alkaen.

Poliisirikosasiat kiinnostavat mediaa ja suurta yleisöä yhä enemmän, ja poliisirikostutkinnan merkitys onkin korostunut Syyttäjälaitoksessa. Järjestelmä on erittäin tärkeä, jotta kansalaisten luottamus viranomaistoimintaa kohtaan säilyy korkeana. Esimerkiksi kansainvälisessä vertailussa suomalaisen poliisin toiminta on yleisellä tasolla arvioiden säädösten ja määräysten mukaista. Tärkeää on kuitenkin myös se, että kun herää epäily poliisin tekemästä rikoksesta, tutkinnanjohtajasta vastaa riippumaton Syyttäjälaitoksen syyttäjä.

Vuodesta 2020 laadittu vuosikertomus on lajissaan toinen. Se tarjoaa tilannekuvan suomalaisen poliisirikostutkinnan nykytilasta, haasteista ja prosesseista Syyttäjälaitoksen näkökulmasta.

Helsingissä 1.4.2021

Heidi Savurinne

erikoissyyttäjä, poliisirikostiimin vetäjä

2 Syyttäjätutkinnanjohtajan tehtävät

Vuonna 2020 poliisirikosten tutkinnanjohtajan tehtävässä toimi 18 syyttäjää. Heistä kaksi työskenteli valtakunnansyyttäjän toimistossa ja 16 syyttäjälueilla. Valtakunnansyyttäjän toimistossa työskentelevät syyttäjät ovat päätoimisia tutkinnanjohtajia, kun taas alueelliset syyttäjätutkinnanjohtajat hoitavat tutkinnanjohtajan tehtäviä muiden syyttäjätehtävien ohella.

Ilmoitukset poliisin tekemiksi epäilyistä rikoksista esikäsitellään valtakunnansyyttäjän toimistossa, syyttäjän toiminnan yksikköön sijoitetussa poliisirikostiimissä. Syyttäjän toiminnan yksikön päällikkö asetti nykyisen poliisirikostiimin päätöksellään 18.12.2020.

Valtakunnansyyttäjän toimistossa työskentelevien syyttäjätutkinnanjohtajien tehtävä painottuu järjestelmän koordinointiin, ohjaukseen ja kehittämiseen sekä alueellisten syyttäjätutkinnanjohtajien toiminnan seurantaan (valtakunnansyyttäjän yleinen ohje VKS:2020:1). Heidän tulee seurata kaikkia alueellisten tutkinnanjohtajien tekemiä esitutkintalain ja pakkokeinolain mukaisia päätöksiä ja ratkaisuja sekä raportoida valvontahavainnoistaan syyttäjän toiminnan yksikön päällikölle.

Valtakunnansyyttäjän toimiston syyttäjätutkinnanjohtajat tekevät myös poliisirikosasioita koskevia esiselvityksiä, joiden perusteella alueelliset syyttäjätutkinnanjohtajat päättävät, onko varsinainen esitutkinta käynnistettävä. Valtakunnansyyttäjän toimiston tutkinnanjohtajat tekevät päätöksiä olla aloittamatta esitutkintaa vain niissä yksikertaisissa asioissa, joiden siirtäminen alueelliselle tutkinnanjohtajalle ei ole tarkoituksenmukaista. Lisäksi valtakunnansyyttäjän toimiston tutkinnanjohtajat voivat erikseen määrättyinä toimia esittelijöinä valtakunnansyyttäjän ratkaisemissa kanteluasioissa ja tutkinnanjohtajina esitutkinnoissa. Alueelliset syyttäjätutkinnanjohtajat puolestaan huolehtivat tutkinnanjohtajan tehtävistä suurimmassa osassa poliisirikosasioita.

3 Rikosilmoitukset ja tutkintapyyntö

Vuonna 2020 poliisirikostiimissä alettiin seurata toimenpiteitä vaatineita asioita ja niiden määrää. Toimenpiteitä vaatineita asioita saapui 986 kappaletta, joista 905 kirjattiin uusina asioina Syyttäjälaitoksen tietojärjestelmään. Edellisenä vuonna uusia asioita kirjattiin 997, sitä edeltävänä 871 ja vuonna 2017 kaikkiaan 681 kappaletta.

Saapuneiden asioiden lisääntymisen voidaan siten katsoa taittuneen vuoden 2019 huippulukemasta. Vertailussa on kuitenkin huomioitava myös tilastotekniset syyt, sillä valtakunnansyyttäjän ohjeen VKS:2020:1 mukaan samasta, jo ratkaistusta asiasta ei enää kirjata uutta asiaa, vaan ilmoittajalle ilmoitetaan, aloitetaanko hänen asiassaan esitutkinta uuden ilmoituksen perusteella. Nämä asiat eivät siten saa uutta diaarinumeroa, vaan ne käsitellään aiemman ratkaisun diaarinumerolla.

Polisirikosasioille oli vuonna 2020 tyypillistä aiempien vuosien tapaan kansalaisten suuri ilmoitusaktiivisuus ja monen ilmoittajan kokemus, että poliisi olisi syyllistynyt rikokseen, jos sen päätös tai toimenpide ei ollut sellainen kuin ilmoittaja oli odottanut.

Moni tutkintapyyntö soveltuisi käsiteltäväksi myös poliisin sisäisessä hallintokantelumenettelyssä. Tämän mahdollisuuden hyödyntämiseen ilmoittajia myös ohjeistetaan poliisirikostiimin antamissa päätöksissä. Poliisilaitosten oikeusyksiköt eivät kuitenkaan voi ratkaista kantelumenettelyssä ilmoituksia, joissa esitetään väitteitä poliisimiehen syyllistymisestä rikokseen. Tällaisen väitteen ilmetessä poliisilaitokset ohjaavat asian valtakunnansyyttäjän toimiston poliisirikostiimiin.

Poliisin verkkosivuilla kansalaisia opastetaan varsin seikkaperäisesti hallintokanteluun soveltuvissa asioissa. Sivustolla on tarjolla myös lomake hallintokantelun tekemiseen. Myös ylimmät laillisuusvalvojat eli valtioneuvoston oikeuskansleri ja eduskunnan oikeusasiamies ohjeistavat sivustoillaan kantelumenettelyssä. Lisäksi Syyttäjälaitos opastaa syyttäjän menettelyä koskevan kantelun laatimisessa omilla verkkosivuillaan.

Osa rikosilmoituksista tuli edelleen henkilöiltä, jotka tekivät toistuvia tutkintapyyntöjä poliiseista. Samasta tapauksesta saattoi tulla yhä uusia rikosilmoituksia, vaikka asia oli jo ratkaistu. Tavatonta ei ole sekään, että samaa tapahtumainkulkua lähestytään ilmoituksissa useista näkökulmista, eri rikosnimikkein tai eri henkilöpiiristä. Huomattava osa valtakunnansyyttäjän toimiston poliisirikostiimin työpanoksesta meneekin sen selvittämiseen, onko samasta asiasta jo kirjattu ilmoitus, onko kyseessä uusi selvitys jo ratkaistuun asiaan vai kokonaan uusi ilmoitus.

3.1 Tutkintapyyntöissä havaittuja ilmiöitä

3.1.1 Maalittamis- ja tiedonhankintatarkoituksessa tehdyt rikosilmoitukset

Poliiseista tehdään myös rikosilmoituksia, joiden tarkoituksena voi olla muun rikostutkinnan jarruttaminen tai siihen liittyvä tiedonhankinta. Ilmoituksilla voidaan myös pyrkiä vaikuttamaan virkamiehen ratkaisuun moittimalla sitä tai virkamiehen toimintaa. Ilmoittaja saattaa esimerkiksi pyrkiä tekemään rikosasiaansa tutkivan poliisin esteelliseksi. Poliisihallitus ja Syyttäjälaitos ovat kiinnittäneet erityistä huomiota maalittamiseen, joka on yleistynyt myös poliisiin ja syyttäjiin kohdistuvana ilmiönä.

3.1.2 Sähköpostiviestinä suurella jakelulla saapuvat kirjoitukset

Suomessa on useita henkilöitä, jotka toistuvasti uudistavat tutkintapyyntöjään epäilemistään rikoksista, vaikka ovat jo saaneet päätöksen tutkimatta jättämisestä. He tekevät tämän lähettämällä useille viranomaisille kirjoituksen, jossa moititaan yleensä monen viranomaisen tai henkilöpiirin toimintaa.

E erityisen ongelmallisia ovat massajakelulla lähetetyt sähköpostit, jotka ovat tulkittavissa myös rikosilmoituksiksi. Esitutkintalain 3 luvun 1 § velvoittaa esitutkintaviranomaista kirjaamaan rikosilmoituksen riippumatta siitä, missä muodossa se on tehty. Jo ratkaistujen poliisirikosasioiden uudelleenkirjaaminen poliisiin tietojärjestelmään työllistää poliisia huomattavasti.

Kuten eduskunnan oikeusasiamies on todennut ratkaisussaan EOAK/4988/2019, syyttäjä ei ole esitutkintaviranomainen, ja vastuu ilmoituksen kirjaamisesta on viime kädessä aina poliisilla.

Olisikin toivottavaa, että kansalaiset perehtyisivät esimerkiksi poliisi.fi-verkkosivujen ohjeistukseen siitä, mitä menettelyjä voi käyttää poliisin toiminnan moittimiseen. Näin selviäisi, mikä tapa sopii mihinkin tilanteeseen. Perehtyminen, harkinta ja oikea kohdentaminen nopeuttaisi asian käsittelyä. Silloin tulisi myös täysimääräisesti huomioiduksi ilmoittajan oma tahto siitä, missä prosessissa hän haluaa asiaansa selvitetävän.

3.1.3 Tyytymättömyyden ilmaukset

Toistuva ilmoitustyyppi on myös sellainen poliisin tekemäksi epäilty rikos, jonka taustalla on poliisin tekemä päätös esitutkinnan toimittamatta jättämisestä, poliisin tekemä esitutkinta tai siinä tehty toimi, johon ilmoittaja on tyytymätön. Monesti ilmoituksista käy selvästi ilmi, että ilmoituksen varsinainen tarkoitus on esimerkiksi pyrkiä vaikuttamaan poliisin toimiin tai saada poliisi tekemään esitutkinta kyseisen ilmoituksen perusteella.

Olisikin tarpeen viestiä ilmoittajille siitä, että jo poliisille ilmoitettuun rikosasiaan vaikuttavan uuden selvityksen voi esittää suoraan poliisille, ja poliisi voi arvioida tutkinnan aloittamiskynnyksen uudelleen. Jos sitten poliisi päättää olla toimittamatta esitutkintaa sille tehdyn tutkintapyynnön perusteella, on myös mahdollista pyytää paikallista syyttäväviranomaista arvioimaan, olisiko esitutkinta kuitenkin aloitettava (esitutkintalaki 5 luku 2 § 1 mom.).

3.1.4 Poliisien tekemät tutkintapyynnot

Poliisirikosilmoituksissa on edelleen havaittavissa myös poliisien itsensä tekemiä ilmoituksia, jotka voivat koskea esimerkiksi poliisilaitoksen johdon, esimiesten tai oikeusyksikön toimintaa. Ilmoituksen taustalla voi olla muun muassa tyytymättömyys virantäyttömenettelyyn tai virkamiesoikeudelliseen menettelyyn. Kyseessä voi olla myös tarve osoittaa, että muut poliisit toimivat samalla tavalla kuin ilmoittaja, joten ilmoittajan omaa toimintaa ei tulisi tarkastella esimerkiksi esitutkinnassa.

3.1.5 Ilmoitukset, joiden perusteella on aloitettu esitutkinta

Kun poliisin toiminnan perusteella aloitetaan esitutkinta, syynä on useimmiten laatupoikkeama virkatehtävän hoidossa. Kyseessä voi olla esimerkiksi huolimattomuus yksittäisen tehtävän hoitamisessa niin, että kiinnioton yhteydessä on aiheutettu asianomistajalle vamma, ilmoitusta poliisin tietoon tulleesta rikoksesta ei ole kirjattu tai henkilö on otettu kiinni väärin perustein.

Toisaalta kyseessä voivat olla myös sellaiset pitkäkestoisemmat ja toistuvat laiminlyönnit virkatoiminnassa, ettei niitä voida enää pitää vähäisinä. Näitä voivat olla esimerkiksi tutkinta-aikojen säännönmukainen venyminen, tutkinnan päätöksen perustelujen virheellisydet sekä pakkokeinojen käyttöön ja raportointiin liittyvät toistuvat virheet. Sen sijaan julkisuudessa eniten

esillä olevat, poliisin tekemiksi epäilty tahalliset ja törkeät rikokset eivät ole arkipäivää myöskään niissä poliisin tekemiksi epäillyissä rikoksissa, jotka päättyvät esitutkintaan.

3.2 Rikosasioiden jakautuminen poliisirikostiimille ja alueellisille syyttäjätutkinnanjohtajille

Poliisirikostiimissä toimivat syyttäjätutkinnanjohtajat ratkaisivat vuonna 2020 yhteensä 717 asiaa ja siirsivät alueellisille syyttäjätutkinnanjohtajille 204 rikosasiaa. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 848 ja 113. Tiimissä ratkaistujen asioiden määrä väheni tiimin aiemmin kerrotun tehtävänkuvamuutoksen myötä. Alueellisille syyttäjätutkinnanjohtajille jaettavat asiat lisääntyvät myös tulevina vuosina.

3.3 Käsittelyaika

Vuonna 2020 keskimääräinen rikosilmoituksen käsittelyaika poliisirikostiimissä oli 23 päivää, kun se edeltävänä vuonna oli 15 päivää. Vuonna 2018 keskimääräinen käsittelyaika oli 14 päivää.

Käsittelyajat syyttäjäalueilla poikkesivat alueittain. Yleensä tutkinta-ajat olivat hyvällä tasolla. Yli vuoden vireillä olleita poliisirikosasioita oli 11. Edellisenä vuonna niitä oli 12 ja vuonna 2018 kaikkiaan 10.

3.4 Rikosilmoitusten määrä poliisilaitoksittain

Tilastojen perusteella poliiseista tehtyjen rikosilmoitusten määrä näyttää olevan verrannollinen poliisilaitoksen kokoon. Mitä suurempi on poliisilaitoksen toiminta-alueen väkiluku, sitä enemmän rikosilmoituksia laitoksen poliiseista tehtiin.

Vuonna 2020 eniten toimenpiteitä vaatineita tutkintapyyntöjä seurasi Helsingin poliisilaitoksen poliisien toiminnasta ja seuraavaksi eniten Lounais-Suomen, Sisä-Suomen ja Itä-Suomen poliisilaitosten poliiseista. Vähiten toimia vaativat poliisin valtakunnalliset yksiköt (SUPO, Poliisiammattikorkeakoulu, keskusrikospoliisi) ja Ahvenanmaan poliisilaitos.

3.5 Rikosilmoitusten sisältö

Rikosilmoitusten sisällöstä tehdyn tilaston perusteella eniten toimia aiheuttivat ilmoitukset poliisin päätöksistä. Tämä luokittelu käsittää niin poliisin tekemät esitutkintalain mukaiset tutkinnan

päätökset, hallinnolliset luparatkaisut kuin aivan konkreettisen päätöksenteon, kuten päätökset virka-avun antamisesta toiselle viranomaiselle sekä muut poliisilain ja pakkokeinolain mukaiset päätökset.

Seuraavaksi eniten toimia aiheuttivat voimankäyttö, poliisin käytös, liikenteeseen liittyvät asiat, oikeudeton tietojärjestelmien käyttö ja ilmoitukset poliisiin hallussa kuolleista henkilöistä.

Lisäksi näihin luokkiin kuulumattomissa asioissa tehtiin toimenpiteitä 204 asiassa. Tällaisia luokkaan *muu* kuuluvia asioita voivat olla esimerkiksi epäilyt omaisuusrikoksista ja siitä, että poliisi kohdistaa henkilöön tarkkailua tai seurantaa. Muu-luokkaan kuuluu myös aivan yleisesti jonkin poliisin toiminnan mieltäminen rikolliseksi.

4 Muut toiminnot

4.1 Koulutus ja sidosryhmäyhteistyö

Poliisirikostutkinnanjohtajien kevään koulutus järjestettiin pandemian vuoksi etäyhteyksin 27.5.2020. Myös poliisirikosten neuvottelupäivä 4.11.2020 järjestettiin etäyhteyksin. Päivän teemana oli tutkinnanjohtajien seuranta ja valvonta. Sidosryhmätapaamisia ei pandemian vuoksi järjestetty samassa laajuudessa kuin vuonna 2019.

4.2 Kehittäminen ja koordinointi

4.2.1 Alueellisten tutkinnanjohtajien seuranta

Tärkein poliisirikostiimin toiminnan kehittämistä ja koordinointia koskeva hanke on ollut alueellisten syyttäjätutkinnanjohtajien toiminnan seurannan ja valvonnan kehittäminen. Seurannan avulla saadaan tulevaisuudessa entistä tarkempaa tilastotietoa siitä, onko rikosilmoituksen perusteella aloitettu esitutkinta, rajoitettu esitutkinta, nostettu syyte vai tehty päätös syyttämättä jättämisestä sekä mitkä asiat ovat päätyneet eri oikeusasteiden käsiteltäviksi.

Seurannassa kiinnitetään huomiota myös pakkokeinojen käyttöön, käsittelyaikoihin ja päätösten laatuun. Syyttäjätutkinnanjohtajien antamien raporttien perusteella pakkokeinoja käytettiin heille jaetuissa asioissa harvoin. Raporttien mukaan kuudessa esitutkinnassa pakkokeinot olivat tarpeen.

Toisaalta silloin, kun niitä käytettiin, oli yleensä tarpeen käyttää useaa pakkokeinoa. Tästä voi päätellä ainakin jotain esitutkinnassa olevien poliisirikosasioiden laadusta ja vakavuusasteesta.

4.2.2 Tilastointi

Poliisirikostiimi on 1.1.2019 lähtien tilastoinut poliisirikosilmoitusten sisältöä. Tilasto perustuu manuaaliseen kirjaukseen, koska poliisin ja Syyttäjälaitoksen tietojärjestelmistä ei toistaiseksi saa automaattista tilastotietoa rikosilmoitusten sisällöstä. Tilastointia on jatkettu edelleen vuonna 2020 manuaalisin keinoin.

Poliisirikosasioiden keskittäminen omaan syyttäjän tietojärjestelmäkantaansa tammikuusta 2021 alkaen tarjoaa todennäköisesti mahdollisuudet entistä tarkempaan tilastointiin.

4.2.3 Toimintakertomus

Poliisirikostiimi laatii vuosittain poliisirikostutkinnan toimintakertomuksen, jossa käydään läpi kalenterivuoden keskeiset tunnusluvut ja toiminta tiivistettyinä. Tarkoituksena on turvata historiatiedon säilyvyyttä sekä parantaa poliisirikostutkinnan läpinäkyvyyttä ja avoimuutta. Toimintakertomus lähetetään tiedoksi sidosryhmille ja julkaistaan Syyttäjälaitoksen kotisivuilla.

4.2.4 Syyttäjätutkinnanjohtajien muu valvonta

Vuonna 2020 valtakunnansyyttäjän toimistoon saapui 46 kantelua syyttäjätutkinnanjohtajista. Vuonna 2019 näitä kanteluita tuli 49 ja vuonna 2018 kaikkiaan 34. Vuonna 2020 saapuneista kanteluista osa on edelleen vireillä. Ratkaistuissa kanteluissa ei havaittu syyttäjätutkinnanjohtajien ylittäneen harkintavaltaansa.

Apulaisvaltakunnansyyttäjä otti ratkaistavakseen yhden asian (dnro 302/21/20), jossa hän kumosi syyttäjätutkinnanjohtajan päätöksen olla aloittamatta esitutkintaa ja määräsi esitutkinnan aloitettavaksi. Ratkaisusta on julkaistu tiivistelmä Syyttäjälaitoksen kotisivuilla.

5 Poliisirikosten tutkintajärjestelmän haasteet ja tulevaisuus

5.1 Tilastointi

Huolimatta valtakunnansyyttäjän yleisen ohjeen 2020:1 mukaisesta ilmoitusvelvollisuudesta kaikki poliisirikosasioiden varsinaisia syyttäjän tehtäviä hoitavat syyttäjät eivät edelleenkään ilmoita valtakunnansyyttäjän toimistoon poliisirikosten syyteharkinta- ja tuomioistuinratkaisusta. Luotettavaa tilastotietoa ei siten ole saatavilla. Tilanne on ongelmallinen erityisesti poliisirikoksiin kohdistuvan julkisen mielenkiinnon ja järjestelmän seurannan kannalta.

Tulevaisuudessa poliisirikosasioiden tilastointi todennäköisesti helpottuu Syyttäjälaitoksessa vuonna 2021 käyttöön otetun erillisen tietojärjestelmän ansiosta. Tästä huolimatta tiedon saaminen syyteharkintaratkaisusta ja tuomioistuimen ratkaisusta vaatii edelleen manuaalista työtä asiaan määrättyltä syyttäjältä tai – ilmoittamisen unohduttua – poliisirikostiimiltä. Myöhemmin myös rikosasioiden käsittelyn AIPA- ja VITJA-järjestelmien käyttöönotto todennäköisesti helpottaa tilastointia.

5.2 Alueellisten syyttäjätutkinnanjohtajien ja poliisirikostutkijoiden työn kohdentaminen

Alueellisia syyttäjätutkinnanjohtajia pyydettiin raportoimaan työpanoksestaan vuoden 2020 aikana valtakunnansyyttäjän toimiston poliisirikostiimille. Raportoinnin tarkoituksena on myös tehdä näkyväksi se konkreettinen työpanos, joka tutkinnanjohtajan tehtävän hoitamiseen kuuluu muiden tehtävien ohella. Aiempien vuosien kyselyjen perusteella tutkinnanjohtajan tehtävän vaatiman työpanoksen huomioiminen on vaihdellut alueellisesti. Nyt raporttia on mahdollista hyödyntää myös kehityskeskusteluissa, kun tehtävän vaatima työpanos konkretisoidaan.

Poliisihallitus vastaa poliisirikosasioiden tutkijaresurssin riittävydestä. Poliisirikostutkijoiden työn kohdentamisesta vastaavat poliisilaitokset. Alueelliset erot tutkijaresurssissa ovat jokseenkin suuret ja aiheuttavat tutkinnan keston pitkittymistä. Myös tutkijoiden muiden työtehtävien kiireellisyys tai vakavuus saattaa viivästyttää poliisirikosasioiden tutkintoja.

5.3 Etätutkinnanjohtajuusmalli

Vuonna 2019 valtakunnansyyttäjän toimiston poliisirikostiimi kehitti työkuorman tasaamiseksi uuden juttujakomallin, jossa syyttäjätutkinnanjohtaja ei toimi samalla alueella poliisirikostutkijan kanssa. Tutkintayhteistyö tutkinnanjohtajan ja tutkijan välillä on hoidettu ensisijaisesti sähköisin yhteyksin. Palaute mallista on ollut myönteistä, ja sen hyödyntämistä jatketaan, jotta turvataan tutkinnanjohtajatehtävien mahdollisimman tasainen jakautuminen.

5.4 Poliisirikostutkijoille järjestettävä koulutus

Poliisirikostutkinnassa syyttäjätutkinnanjohtajan johdolla tutkijana toimivan poliisin rooli on erittäin tärkeä. Siksi poliisirikostutkijoiden säännöllinen kouluttaminen on perusteltua. Tutkijoiden osallistuminen koulutustilaisuuksiin parantaa tutkijoiden ja tutkinnanjohtajien välistä yhteistyötä ja tuo koulutuksiin uutta näkökulmaa. Olisikin toivottavaa, että mahdollisemman moni poliisirikostutkija pääsisi mukaan näihin koulutustilaisuuksiin. Keväällä 2021 on tarkoitus järjestää koulutuspäivä, johon osallistuvat syyttäjätutkinnanjohtajat, poliisirikosten tutkijat ja poliisirikosten yhdyshenkilöt poliisilaitoksilta.

5.5 Syyttäjätutkinnanjohtajien määrä

Alueellisille syyttäjätutkinnanjohtajille on annettu määräykset toimia tutkinnanjohtajan tehtävässä viiden vuoden ajan 1.1.2021 lukien. Tehtävämääräykset olivat Syyttäjälaitoksen sisäisessä tehtävähaussa valtiolle.fi-palvelun kautta ensimmäistä kertaa vuonna 2020.

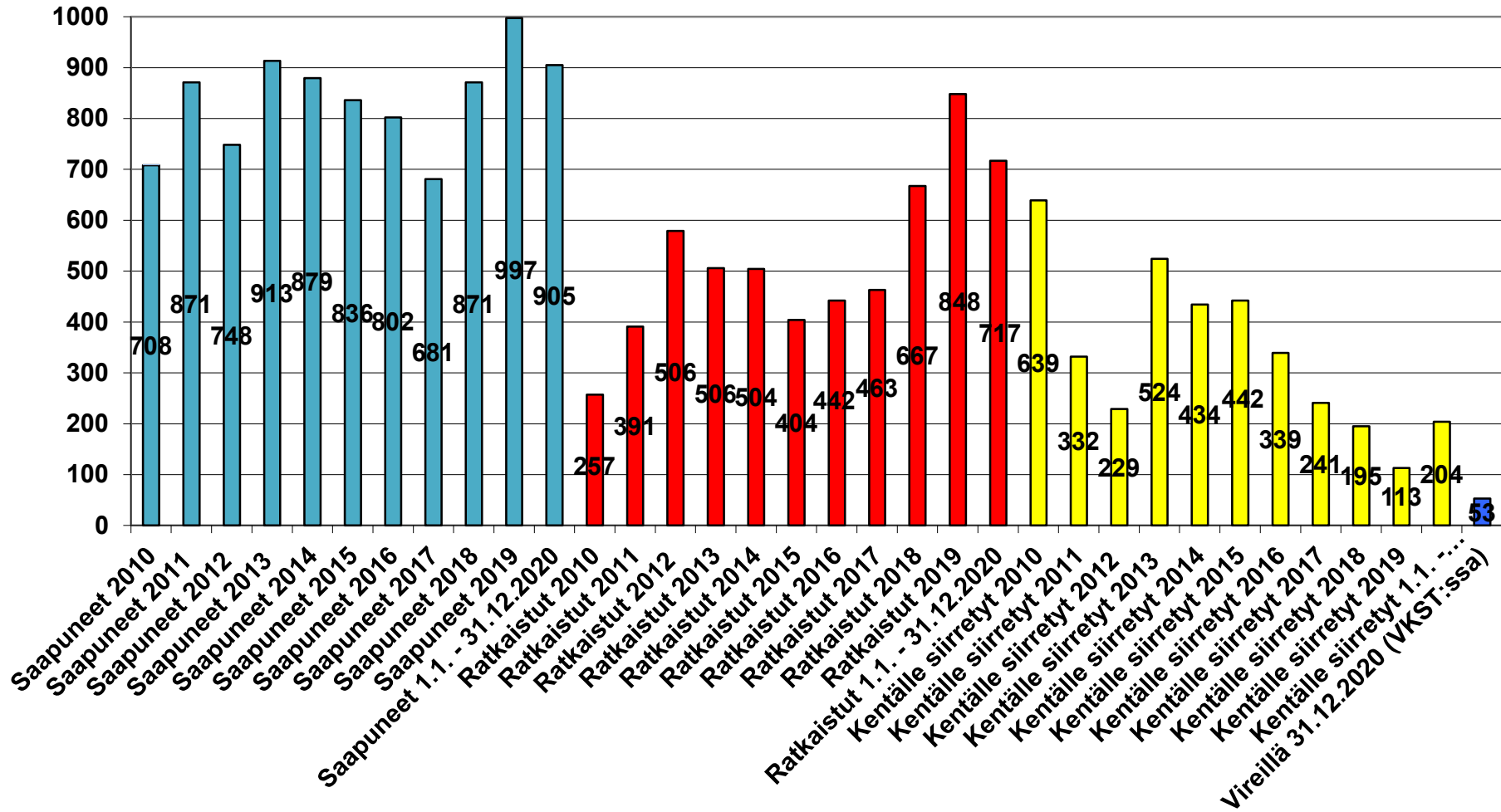
Seuraavien viiden vuoden ajan syyttäjätutkinnanjohtajien määrä syyttäjälueilla on 16. Tutkinnanjohtajien määrä on vakiintunut, sillä myös poliisista tehtävien ilmoitusten määrä vaikuttaa vakiintuneen 800–900 asiaan vuosittain. Lisäksi on huomioitava mahdolliset laajat ja vaativat rikosasiat, jotka saattavat sitoa useita tutkinnanjohtajia samoihin juttuihin vuosiksi. Myös toimiva varallaolojärjestelmä edellyttää nykyisen lukumäärän tutkinnanjohtajia.

Liitteet

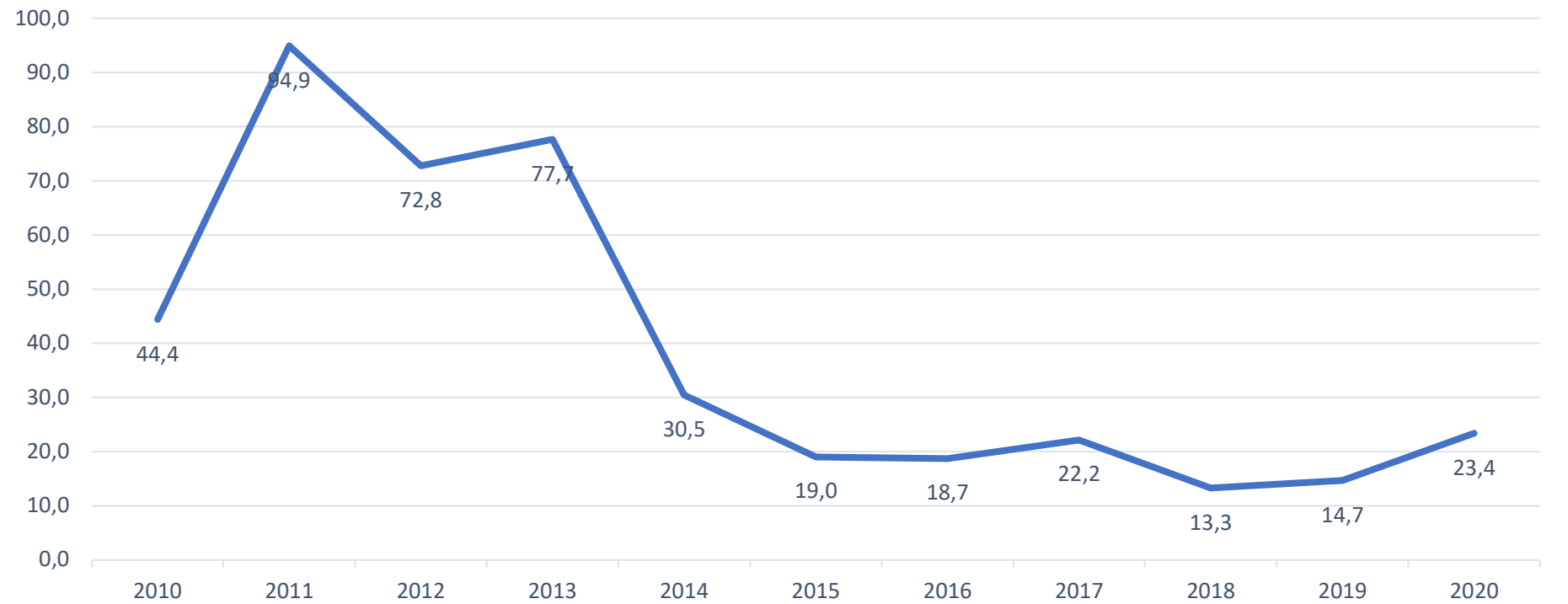
Poliisirikostutkinnan toimintakertomuksen liitteet eivät ole saavutettavia.

Liitteet alkavat seuraavalta sivulta.

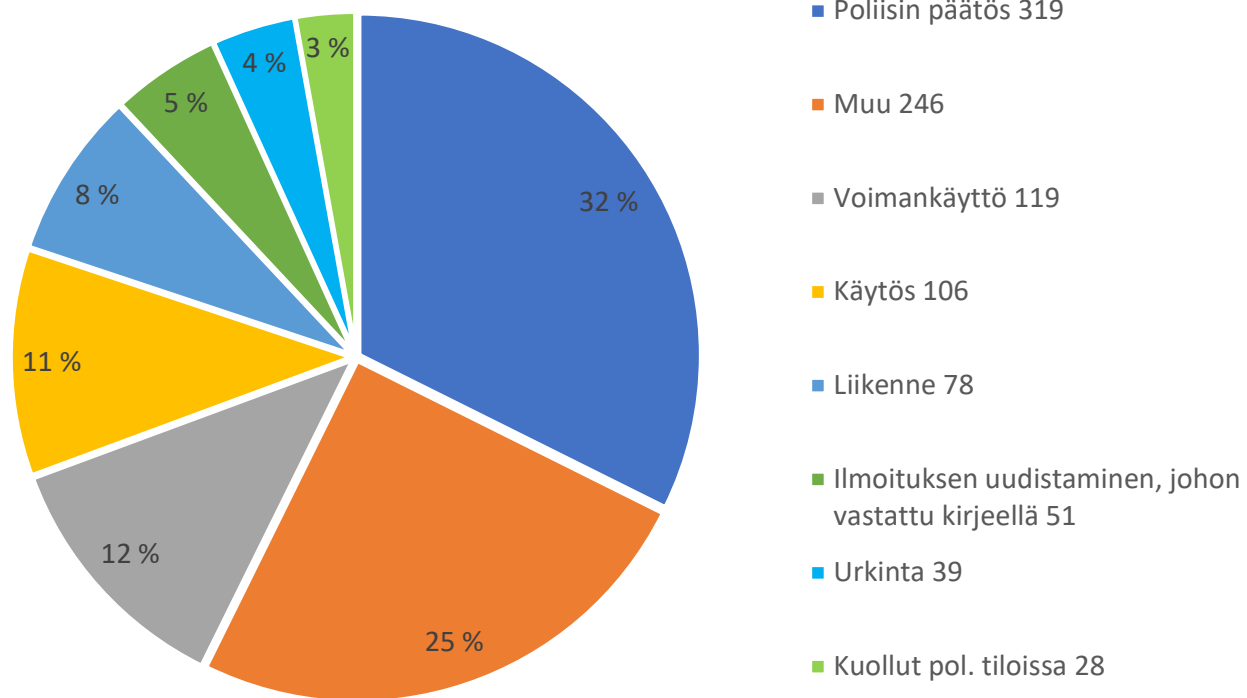
Valtakunnansyyttäjänvirastossa/Valtakunnansyyttäjän toimistossa käsiteltävät poliisirikosasiat vuosina 2010 - 2019 ja 1.1. - 31.12.2020

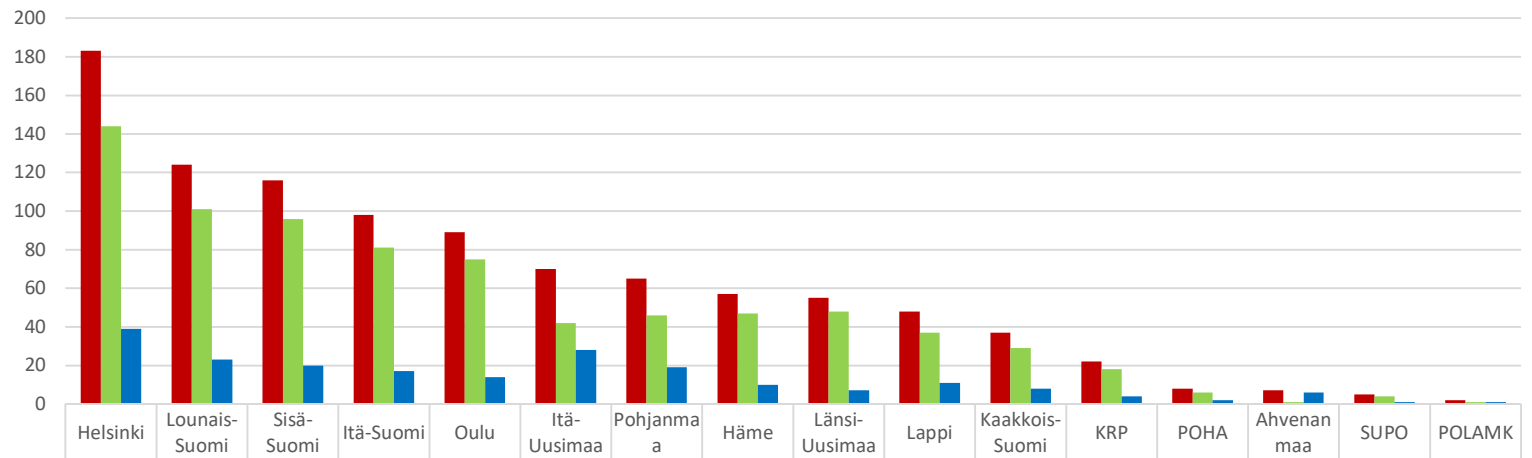
Keskimääräinen käsittelyaika (pv)

Toimenpiteitä vaatineet asiat v. 2020 yhteensä 986

Toimenpiteitä vaatineet asiat v. 2020

■ Toimenpiteitä vaatineet yhteensä	183	124	116	98	89	70	65	57	55	48	37	22	8	7	5	2
■ VKST:ssä päätetyt	144	101	96	81	75	42	46	47	48	37	29	18	6	1	4	1
■ Kentälle siirretyt	39	23	20	17	14	28	19	10	7	11	8	4	2	6	1	1